

AFAS-ceo waarschuwt voor experimenteren met software

'AI-kennis schiet tekort'

Bas van der Veldt van AFAS: „Groter worden is niet automatisch beter. Veel bedrijven groeien om het groeien. Omdat bestuurders dat mooi vinden.”foto Rene Bouwman

Vian Schouten

LEUSDENBestuurders praten heel graag over kunstmatige intelligentie, maar snappen lang niet altijd waar ze mee bezig zijn. Dat zegt AFAS-ceo Bas van der Veldt, die waarschuwt dat bedrijven via knullig AI-gebruik gevoelige data onbedoeld op straat kunnen gooien. „Mensen geven zomaar toegang tot systemen waar salarisgegevens en financiële data in zitten.”

AFAS wijkt op een aantal punten af van het standaardbeeld van een techbedrijf. Het softwarebedrijf is een van de grootste van ons land en nog altijd volledig in Nederlandse handen. AFAS levert software voor onder meer hr, salarisadministratie en andere bedrijfsprocessen. Terwijl de fotograaf beelden maakt van Van der Veldt bij het hoofdkantoor in Leusden, maakt de topman een praatje met de tuinmannen. Zij zijn geen ingehuurd krachten, maar staan gewoon op de loonlijst van AFAS. Dat geldt ook voor de schoonmakers.

Ook Van der Veldt zelf wijkt af van het standaardbeeld van een tech-ceo. Waar veel topmannen voortdurend online lijken te leven, probeert hij juist de constante stroom nieuws en sociale media buiten de deur te houden. De topman zegt bewust nauwelijks nieuws te consumeren. Liever praat hij over AI, digitale onafhankelijkheid en de vraag

waarom bedrijven altijd maar groter moeten worden.

U bent ceo van een groot techbedrijf, maar zegt bewust nauwelijks nieuws te volgen. Hoe kan dat?

„Er is een mooi boek geschreven met 25 redenen waarom je nieuwsconsumptie zou moeten minimaliseren. Een van die redenen is *confirmation bias*. Je ziet en leest vooral wat je toch al dacht, wat past bij jouw bubbel. Ik wil oppassen waar ik mijn hoofd mee vul.”

U heeft over veel onderwerpen uitgesproken opvattingen.

„Ja, zeker als het gaat over dingen als moraliteit, gezondheid en veiligheid ben ik misschien wel een beetje een evangelist. Alles wat mij helpt of waarvan ik denk dat het goed is, heb ik de neiging om te delen. Soms irritant misschien, maar ik kan dat niet altijd helpen.”

Een evangelist die veel praat over moraliteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Speelt geloof daarin een rol?

„Nee. Ik ben katholiek opgegroeid, maar dat is het dichtst bij niks. Er is een misvatting dat wij een christelijk bedrijf zijn. Dat is gewoon niet zo. We staan open voor iedereen. Voor moslims, voor agnosten, voor pastafari's desnoods.”

Waarom is die moraliteit dan zo belangrijk?

„Omdat we met z'n allen veel te veel dingen normaal zijn gaan vinden die eigenlijk niet normaal zijn. Bedrijven die data van je gebruiken zonder dat je echt begrijpt wat er gebeurt. Producten waar van alles in zit wat je niet verwacht. Ik vind dat bedrijven daar gewoon een verantwoordelijkheid in hebben.”

Is de snelle adoptie van AI daar voor u een goed voorbeeld van?

„Zeker. Er gebeurt nu van alles waarvan mensen de consequenties niet overzien. En het gekke is: juist de mensen aan de top die hierover beslissen, begrijpen het vaak zelf onvoldoende.”

Dat is nogal een beschuldiging. Waarom zijn juist bestuurders hier een risico?

„Omdat ze erover praten alsof ze het helemaal begrijpen, maar dat niet doen. In het basispakket van bestuurders hoort tegenwoordig gewoon veel meer kennis van IT en AI te zitten. De meesten kunnen nog net een appje versturen en een Word-document maken, maar dat kan niet meer. Intussen zijn er overal mensen die met AI zelf dingen in elkaar klussen zonder precies te begrijpen wat ze doen. Zij krijgen veel te makkelijk toegangssleutels tot systemen met salarisgegevens en financiële data. Dat is gewoon gevaarlijk.”

Maar AI is voor AFAS tegelijk ook een enorme kans.

„Absoluut. Wij zien het vooral als kans. Kans om onze software rijker te maken dan die ooit was, veel gebruiksvriendelijker te maken, maar ook om AI op een soevereine en veilige manier aan klanten te geven. Want er wordt op dit moment heel veel onveilig AI gebruikt. Dat is echt niet oké.”

Want als iedereen straks met AI kan programmeren, waarom hebben we AFAS dan nog nodig?

„Dat is precies de vraag die we onszelf moeten stellen. Wij moeten onszelf bang maken. Wie zegt dat onze productiviteit hoog genoeg is? Wie zegt dat iemand ons over vijf jaar nog nodig heeft?”

AFAS is een volledig Nederlands softwarebedrijf. Door Trump en de verslechterde relatie tussen Europa en de Verenigde Staten kijken bedrijven ineens heel anders naar Amerikaanse technologie. Goed nieuws voor jullie?

„Ja, absoluut. Digitale soevereiniteit is ineens een veel groter thema geworden. Jarenlang vroegen relatief weinig mensen zich af waar hun data precies stond of wie daar uiteindelijk bij kon. Dat verandert nu. Die geopolitieke ontwikkeling maakt dat bedrijven serieuzer nadenken over afhankelijkheid van een paar grote Amerikaanse partijen. Daarom willen wij AI niet alleen slim aanbieden, maar ook soeverein en veilig. We zijn al bezig met Mistral, een Europees alternatief.”

Uw bedrijf is zeer winstgevend. Juist nu zou je toch gas moeten geven in het buitenland.

„Dat hoor ik vaker. Maar groter worden is niet automatisch beter. Veel bedrijven groeien om het groeien. Omdat bestuurders dat mooi vinden. Wij zeggen liever: niet groter, maar grootser. Groei kan daar een gevolg van zijn, maar het is voor ons niet het doel op zich.”

Veel ondernemers zouden zulke winsten gebruiken voor overnames of extra groei. Jullie schenken juist een flink deel van het aandelenvermogen aan goede doelen. Waarom?

„Omdat overnames vaak vooral ellende met zich meebrengen. Andere culturen, klanten die niet voor jou hebben gekozen, integratieproblemen. Wij vinden dat elk winstgevend bedrijf moet delen met mensen die het minder hebben.”

De vierdaagse werkweek leverde Afas internationale bekendheid op. Hoe bevalt het?

„Goed. Mensen gebruiken die extra dag voor vrijwilligerswerk, mantelzorg, sport of gezin. Ik geloof echt dat je daar betere, completere mensen van krijgt. Maar ik had ook de angst dat het een soort gouden kooi zou worden. Dat is het gelukkig niet. Mensen vertrekken nog steeds gewoon, soms zelfs naar bedrijven waar ze weer vijf dagen gaan werken. Doorstroom is gezond.”